

Πολιτικά γεγονότα της Ιβηρικής χερσονήσου στο Απόδειξις Ιστοριών του Λαόνικου Χαλκοκονδύλη

Περίληψη: Οι εκτενείς αναφορές στην ιστορία της Δυτικής Ευρώπης είναι μία από τις πολλαπλές ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει το έργο *Απόδειξις ιστοριών* του Λαόνικου Χαλκοκονδύλη, όπως επίσης οι γεωγραφικές πληροφορίες, οι περιγραφές πόλεων, μνημείων, γεωγραφικών ιδιαιτεροτήτων, διπλωματικών σχέσεων και συγκρούσεων μεταξύ των κρατών της Ιβηρικής Χερσονήσου, αποτελούν μια πραγματική εξαίρεση στη βυζαντινή ιστοριογραφία.

Σε προηγούμενες μελέτες μας είχαμε την ευκαιρία να εξετάσουμε κείμενα του Χαλκοκονδύλη που αναφέρονται: α) στη γεωγραφική περιγραφή της Ιβηρικής, όπου περιγράφονται τα κυριότερα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της (το όρος Σιέρρα Νεβάδα, ο ποταμός Έβρο κ.ά.), οι σημαντικότερες πόλεις της (Βαρκελώνη, Τολέδο, Γρανάδα...) και μνημεία, όπως καθεδρικός ναός της Santiago de Compostela, ως κέντρο προσκυνήματος της δυτικής χριστιανωσύνης · β) στις σχέσεις μεταξύ του Ιωάννη Β' της Καστίλλης και της δυναστείας των Ναζριδών του αραβικού βασιλείου της Γρανάδας στο πρώτο μισό του 15ου αιώνα, όπου δίνει μια σημαντικότερη και άγνωστη πληροφορία για την πολιορκία της Γρανάδας το 1431.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον κεφάλαιο αποτελούν επίσης: α) οι δύσκολες και συγκρουσιακές σχέσεις μεταξύ των χριστιανικών βασιλείων της Καστίλλης, και της Αραγωνίας και Ναβάρρας, με τον πρωταγωνιστικό ρόλο του κοντόσταυλου της Καστίλλης, Álvaro de Luna· β) οι τελευταίες πτυχές της παρουσίας των Καταλανών, Αραγωνίων και Αλμογαβάρων στη Ρωμανία· γ) η δράση του βασιλέως Αλφόνσου Ε' της Αραγωνίας στην Κεντρική Μεσόγειο στο πλαίσιο της πολύπλοκης πολιτικής κατάστασης της Ιταλικής Χερσονήσου, όπου το Στέμμα της Αραγωνίας είχε μια δυναμική και συνεχώς αυξανόμενη παρουσία από τα τέλη του 13ου αιώνα (με την προσάρτηση πρώτα της Σικελίας από το 1282 και στη συνέχεια στο βασίλειο της Νάπολης από την κατάληψη της πόλης το 1441), και από τον 14ο αιώνα στην Ανατολική Μεσόγειο και στο Αιγαίο.

Τα συγκεκριμένα γεγονότα, που καταλαμβάνουν ένα μη αμελητέο μέρος στο ιστορικό έργο του Λαόνικου Χαλκοκονδύλη, θα αναλυθούν στην εργασία αυτή με σκοπό να τοποθετηθούν στο ιστορικό τους πλαίσιο και να διερευνηθούν οι πηγές από τις οποίες αντλεί τις πληροφορίες. Ταυτόχρονα θα επιχειρηθεί μια σύντομη ανάλυση της θεωρίας της ιστορίας στο ίδιο έργο που θα αφορά κυρίως τα αίτια και τον τρόπο της συγγραφής του.

Λέξεις κλειδιά: Βυζαντινή ιστοριογραφία, Λαόνικος Χαλκοκονδύλης, πολιτική κατάσταση της Ιβηρικής Χερσονήσου, Αλφόνσος Ε' της Αραγωνίας

**Political events of the Iberian Peninsula in *Ἀπόδειξις Ἱστοριῶν*
of Laonicus Chalcocondyles**

Abstract: One of the many peculiarities of the work *Ἀπόδειξις Ἱστοριῶν* by **Laonicus Chalcocondyles** are the extensive references to the history of Western Europe. Similarly, the geographical information, descriptions of cities, monumental constructions and diplomatic relations or conflicts between the states of the Iberian Peninsula constitute a real exception in Byzantine historiography.

In previous studies, we had the opportunity to examine texts by Chalcocondyles which include the description: a) of the Iberian Peninsula, describing its most important geographical features (Sierra Nevada, the river Ebro, etc.), the most important cities (Barcelona, Toledo, Granada...) and monumental constructions such as the cathedral of Santiago de Compostela, as a centre of pilgrimage for Christianity in the West- b) the relations between John II of Castile and the Nasrid dynasty of the kingdom of Granada during the first half of the 14th century, where important and unknown information is given about the Battle of Higuera on the outskirts of Granada in 1431.

A particularly important aspect is also: (a) the difficult and conflictive relations of the Christian kingdoms of Castile, and of Aragon and Navarre, with a leading role of the Castilian constable, Alvaro de Luna; (b) the characteristics of the last part of the presence of the so-called Company of Catalans, Aragonese and Almogavars in the territories of Romania; c) the activity of King Alfonso V of Aragon in the Central Mediterranean in the framework of the complex political panorama of the Italic Peninsula, where the Crown of Aragon had a dynamic and continuous advance since the end of the 13th century (with the conquest first of Sicily in 1282 and then of the Kingdom of Naples with the conquest of the city in 1441) and since the XIV century in the Eastern Mediterranean and the Aegean Sea.

These facts, which occupy a not inconsiderable part of the historical work of Laonicus Chalcocondyles, will be examined in this work in order to situate them in their historical framework and to look for the sources from which he draws his information. At the same time, a brief analysis will be made of the theory of history in the same work, especially the causes and the way of explaining things.

Key words: Byzantine historiography, Laonicus Chalcocondyles, political situation of the Iberian Peninsula, Alfonso V of Aragon